

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Egy évre . . .	5 . . .	Fel évre . . .	8 . . .
Fel évre . . .	2 . . .	Negyed évre . . .	4 . . .
Negyed évre . . .	1 . . .	Egy óra . . .	1 . . .
Egy óra . . .	1 . . .	Egy óra . . .	1 . . .
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

A „fajmagyar“.

A bucsuztató hangjait nem akaruk megzavarni. A kántor hadd énekelje el a néhai Tisza Kálmánt. A pap hadd mondja el fölötté a szokott mézes mázos orációit a duffa jutalomtól is buzditva.

Gondoltuk, hadd nyugodjon ő kegyelme békében; hadd bucsuztassák el tetszés szerint; a nemzet szeretete ugyanis távol áll tőle és a hizelgés görögötűz fénye ugyanis mihamar kialszik sötét koporsója felett.

Nem is szólunk volna. Hát csak cikornyázzatok kedvetek szerint a nektek tetsző halotti éneket! Amde oly szavak estek, hogy büszkébb, jobb magyar érzésünk kényszerít a szókimondásra.

Tiltakozunk az ellen, hogy ezt a halottat úgy ünnepelje a sajtó, mint a „fajmagyarság“ vezéré, mint tipikus magyart, mint a nemzeti bajnokot, aki önzésének is fölé helyezte a magyar-ság jobb voltát.

Hát ez nem igaz.

Mert nyugodjék békében, de az a Tisza Kálmán nem volt, nem lehetett az ugynevezett liberális ujságok által dicsőített „fajmagyar vezér“, aki politikájának alapelveül vallotta, sőt erőszakos, kialakuló fufangjával pusztító áradataként meg is valósította a legtarabb, a legkozmpolitább jelszót és elvet:

— Mindegy bárkié a föld, csak az illető az adóterheket fizesse és fedezze.

Tisza ezen romboló elv alapján teremeltette meg a mai kiforgatott új magyarságot, melyben az ősmagyar ivadékok megvetett, kiarendált, kidobolt, szolgává súlyosított korcsként fajul el napról-napra.

Méltatlanság tehát ezt a Tisza Kálmánt a fajmagyarság példányképéül és vezéréül feltüntetni akarni, az általa megromlott magyar nemzet őserényeinek és tulajdonságainak testét öltött egyedüli képviselőjeként jellemezni; hisz tőle származik az átkos ige:

— Mindegy bárkié a föld . . .

Ó magyar föld, te légy hálásabb iránta! Adj neki csöndes nyugvó helyet; de ti ne harangozzatok az ő fajmagyarságáról. Az osztráknak, az idegennek maga jó hasznáért hiv szolgája volt ő; de piacra vitte a magyart és a magyar földet; ezért dicsőíthetitek őt nagy államférfiúnak,

vagy család apának és minden egyéb nagynak, csak a magyarságát illetőleg ne állítsátok példányképül. Nyugodjék békében!

Ifjabb Móricz Pál.

A rendőrség ujjaszervezése.

II.

Az előző cikkünkben mondottakhoz még röviden hozzafűzünk némely megszivlelésre méltó megjegyzést az ugynevezett rendőrelégénységi állományról és helyzetéről.

Számra nézve már ma is tekintélyes ez a testület, mintegy 120 főből áll; hanem az állapotát tekintve annál elárvultabb. Leginkább parlagi emberek, a kiknek egy ugynevezett oktató biztos a közvetlen előjárójuk. A csekély fizetésért még az ügyesebb legények is könnyösen végzik strapás hivatalukat, mert előhaladásra nincs kilátás a jelenlegi szervezet mellett. Lomha, mondhatni fegyelmezetlen testet képeznek, inkább kedélyes ezimborasághoz hasonlíthatók.

Itt tehát alapos változtatással lehetne a bajon segíteni. Alkalmat nyújtani arra, hogy elsősorban a rendőrség saját emberei léphessenek elő, ha arravalóknak bizonyultak, hogy még biztos is lehessen belőlük.

Amde ezen mintegy 120 főből álló, katonai századhoz hasonlítható testületnek a vezetése, fegyelmezése sem bízható tovább az ugynevezett oktató biztosra. Ez állás helyére rendőrfőparancsnoki állás, vagy főfelügyelői állás volna szervezendő kapitányi rangban, és illetékekkel, úgy hogy intelligenciáját, tekintélyét és rendelkezését illetve, fölé legyen helyezve a biztosoknak, fogalmazóknak is.

Ilyen vezető, ilyen rendőrfőparancsnok mellett a III-dik kerületi választásnál történt botrányok sem ismétlődhetnek többé, a mikor ugyanis a rendőr-erő fejtelensége miatt a legnagyobb zavarok támadtak.

Ugy hisszük, hogy midőn a debreczeni rendőrség ujjaszervezésének kérdése szönyegen forog, helyén való volt röviden ezeket is elmondani.

Hajdu-szoboszlói levél.

(A dalegylet szabadság ünnepéről.)

H.-Szoboszló, márcz. 24-én.

Impozánsul sikerült hazafias ünnepélyt rendezett tegnap este H.-Szoboszlón a dalegylet. Ez ünnepély a márczius 15-iki nagy események emlékeztetere tartott meg s hogy nem márczius 15-én lett megtartva, annak oka abban keresendő, hogy a különböző márczius 15-diki hazafias ünnepélyek annyira igénybe vették közönségünket és magát a dalegyletet is, hogy azt akkor megtartani teljes lehetetlenség volt. Az ünnepély pontban esti 8 órakor kezdődött. Len-

gyel Imre kir. tablai bíró dalegyleti elnök a hazafias ünnepélyt megnyitván, gyönyörű hasonlatokban gazdag, remek szónoklatban a haza és szabadságszeretetet dicsőítette oly meggyőző erővel és szónoki előadásban, hogy az ünnepély színhelyén szokatlanul nagy számmal megjelent diszes és előkelő közönség minden mondatára szünni nem akaró tetszésnyilvánításokkal és tapsal felelt. Utánna dr. Baltazar Dezső ev. ref. lelkes dalegyleti alelnök tartott ünnepi beszédet.

E beszéd kiválóságáról, fenséges szárnyalásáról csak az mondhat biralatot, a ki azt hallgatta és végig élvezte. Tudomány, költészet, hazafiság, jogérzék, a szabadság, egyenlőség és testveriség magasztos eszméinek rajongó szeretete kellett ehhez a méretemben is nagyszabású emlékbeszédhez, hogy az megszülethessék.

Megszóltat abban a történelem szigoru logikája, a nemzeti érzés, a hazaszeretet kiolthatatlan tüze. Oltár volt e remek beszéd, melyet aransugarakkal és illatos virágokkal díszített az abban megnyilatkozó hazafias mély érzés és a szónoki erő. Nagy tetszés, eljenzés és taps követte Dr. Baltazar emlékbeszédjét. Utána Szücs Margit (Debreczenből) szavalta el Dr. Körösy Kálmánnak „A magyar nóta“ című szép költeményét. A bájos szavaló óriási hatást ért el finom, érzésteljes előadásával, percekig tartó tapsvihár után egy másik szép költeménnyel kellett a műsort megtoldania. A diszes közönség szinte kifogyhatatlannak mutatkozott a tetszés nyilvánításokban. A rendezőség figyelméből egy diszes csokor lett az elismerés halvány kifejezése a bájos szavalóval szemben. Szabó Antal áll. polg. isk. vállastanár szavalata következett utána. Arany Jánosnak Rodostói temető cz. remek költeményét adta elő oly nagy hatással, a minő teljes arányban állott egyfelől a költemény nagyszerűségével, másfelől az ünnepély fenyegek és méltóságának hatványozott mértékben való kidomborulásával. A remek szépségű mondhatni óriási terjedelmű hang s a színezések finomsága és gazdasága által az abban megnyilatkozó mély fajdalmat a leghűbben tükrözte vissza. A közönség méltó elismerése volt érte a jutalom.

Elmondhatjuk ez ünnepélyről, hogy az bármely nagy, előkelő, intelligens városnak dicsére, dicsőségére vált volna. Szoboszlón nem is volt ilyen ünnepély még, a mely a szellemi és erkölcsi sikernek ily mértékével tünt volna ki. Jelen voltak asszonyok: Lengyel Imréné, Foghtüy Jánosné, Hetey Ignác né, Adler Samuelné, Padrah Sándorné, Özv. Körner Istvánné, Szücs Jánosné Debreczenből, dr. Techy Józsefné, dr. Grósz Adolfné, Özv. C. Tóth Lajosné, Körner Beláné, C. Téth Jánosné, Pénztáros Istvánné, Pólya Mihályné, Takács Jánosné, Fehér Gáborné, Márton Karolyné, Soós Mihályné, Juhász Jenőné, Káldy Imréné, Kovács Jerémiasné, Rácz Gáborné, Rex Józsefné Grósz Eliásné, Mészáros Zsigmondné, Ezry Adolfné, Böszörményi Ferenczné, D. Szabó Mihályné,

Fekete Jánosné, Ornstein Dezsőné, st. Leányok: Fekete Lenke, Adler Veronka, Hónis Anna (Debreczen), Pólya Irma, Márton Erzsike, Lengyel Irma, Soós Zsófia, Cseresznyés Kornélia, Kovács Mariska, Ezry Rózsika, Ornstein Vilma, Rex Vilma, Nánássy Róza, Nánássy Krisztina, Takács Gizella stb. Az ünnepélyt a reggeli órákig tartó tánc követte. Vasárnap délelőtt Lengyel Imre elnök Szücs Margit és a többi szereplők tiszteletére fényes ebédet adott, melyen a közreműködők és a delegált főbb tisztviselői vettek részt.

Lovas Hajdu.

NAPI HIREK.

A köszívü ember fia.

Kedvelt olvasmány a Jókai-regények között „A köszívü ember fia” című regény. Pompás korrajz és a Tisza-család tagjainak múlt század évi szereplését is megörökíti; de természetesen a Tiszákkal rokonszenvező nagy költő által szabadon eszményítve.

A Tiszák atyja a népszerűtlen és rideg erőszakos adminisztrátor a „köszívü ember” és fia a László, a Kálmán, a Lajos, a Domokos képeznék a regényhősök érdekes csoportját.

Ebben a regényben is van egy temetés leírva, a hatalmas adminisztrátor temetése és további lapokon a küzdelem a nemzeti szabadságért, melyben a Tisza család legrokonszenvesebb tagja, a László, mint huszárkapitány küzdött hősi vitézséggel.

Ez a temetés jut az emlékkébe, midőn Tisza Kálmán porváza után a mai napon becsukódtak a geszti kripta vasalt ajtó szárnyai.

A vasajtó sarok, mintha csak azt nyikorogná, hogy a hatalmas kormány férfiú, a pártvezér, a rettegett, könyörületes nem ismerő ellenfél nincsen többé, a mi meg itt van belőle, az egy érzékporsóba zsugorodott emberi test, melynek szempilláit lezárta a legnagyobb hatalom, a halál a sírboltoknak sárgaságával festvén be arcának redőit.

És vajon a sírbolt békés csöndjét megzavaró gyászgyülekezeti zajra nem ébredt-e fel a köszívü fia, köszívü atyja, a köszívü ember, kérdeni fiától, a ki hatalmas volt idelent a földön:

— Küzdöttél, megjöttél s mi leve jutalmad?

„Katalin” operette plágium.

Harsányi Sándor lapszerkesztő ur, az Új Debreczeni Friss Újság felelős szerkesztője a bizonyítékok által meggyőzötven, elégtételt szolgáltat lapja mai számában a „Pesti Hírlap”-ban megjelent nyilatkozatért (A „Debreczen”-ben is közreadtuk azt, Szerk.) a melyben Harsányi Sándor szerkesztő ur a szerzők mellett foglalván állást, mivel hírlapunk lapjában reprodukálta, lapunk „Katalin operette plágium” című híret, egyebek között „rosszakaratu rágalmazásnak” is nevezte. Ma azonban már

kénytelen e kijelentést visszavonni és midőn Rakodczay Pál volt szinigazgatónak a „Czárno gyűrűje” szinrehozójának, a „Debreczen”-ben megjelent hírlapunk és a „Czárno gyűrűjét” erősítő, e vád lebonyolításában első bizonyító erővel leíró levelét közli, így nyilatkozik:

Utazás egy plágium körül.

(A sarokbaszorított szerzők.)

Nemcsak városunkban, hanem ország-szerre méltó feltűnést keltett az a hír, hogy dr. Béli Izor és Fejér Jenő kitűnő operette, mely nemcsak a fővárosban aratott aratott rendkívüli sikert, hanem diadallal járta be a vidék szinpadokat is, közönséges plágium. A „Debreczen”-ben elsőnek hírt eme újabb irodalmi lopásról, melyet mi is reprodukáltunk. A kínos ügyben természetesen nem maradtak el a nyilatkozatok. Fejér Jenő a Pesti Hírlap hasábjain durva hangon keményen viszatámasztotta a súlyos vádat és sajtóperekkel fenyegetőzött. Alatta olvastuk Barna Izsó nyilatkozatát, ki becsületszavával erősítette, hogy a „Czárno gyűrűje” című operette egyáltalán nem írta le, nem hogy ő szerzette volna annak a zenéjét. Lapunk felelős szerkesztője, ki akkor véletlenül éppen a fővárosban időzött ezen nyilatkozatok hatása alatt a Pesti Hírlapban megjelent loyális nyilatkozatában fényes elégtételt adott az állítólag ártatlanul meghurcolt, méltatlankodó hazai zeneszerzőnek.

Azonban úgy látszik, hogy szerkesztőnk jóhiszeműségével Fejér Jenő ur visszaélt, mert a „Debreczen”-hez beküldött s abban leközölt adatok most már valószínűvé teszik, hogy a Katalin csakugyan plágium. A Debreczen szombati számában közölte Kyss Albert kassai vívómester levelét, valamint az 1895-iki „Eperjesi Lapok” egyik számában megjelent közleményt, melyből határozottan kitérünk, hogy a „Czárno gyűrűje” című operette létezik, sőt Eperjesen elő is adták. Az egyik nyilatkozó tehát, Barna Izsó már is súlyosan kompromittálva van a „Debreczen” most már a saját reputációjára érdekében folytatja a kutatást s ma ismét újabb szenzációval kedveskedik. A mai számában közreadja Rakodczay Pál-volt szinigazgatónak a szerkesztőséghez beküldött levelét, melyből kétségtelenné válik, hogy a Katalin nem egyéb, ügyesen sikerült irodalmi lopásnál.

A főispán véleménye.

A „D. U.” közlése után mi is közreadtuk azt a beszélgetést, melyet nevezett lapársunk egy munkatársa folytatott, Puky Gyula főispánnal a méltatlanul megtámadt Csóka Samu titkár ügyében. E beszélgetés felől újabb ezikket hoz a „D. U.” Közli Puky Gyula főispánnak ez ügyre vonatkozó tökéletesbírt véleményét, mely így hangzik:

Nem találok semmi megrovásra érdemes dolgot abban, hogy Csóka Sámuel a kérdéses vizsgálat tárgyában annak eredményét nyilvánosságra hozta, mert egyrészt az ügy nem tartozik az ugynevezett hivatalos titkok közé, másrészt pedig, azt hiszem, hogy a város közönségének jog van értesülni arról, hogy van-e és milyen természetű eljárás folyamatban a tisztviselői ellen. — Különben az ilyen művizsgálat éppen úgy, mint az annak folytán tartott eljárás, minthogy köztisztviselőiről van szó, természeténél fogva is nyilvános.

Csóka Sámuel azzal, hogy véleményét a már befejezett ügyben többek előtt kifejezte: szintén nem követett el megrovandó szabálytalanságot, mivel ő ebben a z

ügyben a magy sem fog itélni. Az pedig szomorú dolog lenne, hogyha a fegyelmi hatóság egy polgármesteri titkár véleményétől engedné elhatározását irányítani. Ez a véleménye tehát csak magánfellegű lehet, a mely nem vághat elébe a fegyelmi hatóság elhatározásának.

A debreczeni jogakadémia a jogi oktatás tervezetéről.

A debreczeni jogakadémia tanári kara most készült el az elméleti jog és államtudományi államvizsgálatról s a jogi oktatásról szóló előadói tervezetre vonatkozó véleményes jelentésével, melyet a kultuszminiszter s illetőleg az egyetemes konvent felszólítására dolgozott ki. A tanári kar részletesen foglalkozik a tervezet minden pontjával. — Helyesli, hogy a tervezet első két szakasza oly módon szervezi az egységes képesítést adó államvizsgálatokat, hogy azok két vizsgálatból álljan, ugyanint jogtudományi s államtudományi államvizsgálatból, a jogtudományok egész körére kiterjedő szakképzettséget követelnek a gyakorlati jogélet bármely terére lépőtől. — De sajnálatos látja a tanári kar, hogy a jogbölcsészeti az államvizsgálat tárgyai közül is kimaradt. A bölcsészeti magasabb problémáitól irtózkodó nemzet vagyunk, ugyanúgy a jelentés, ez az intézkedés ezt a hibánkat csak fokozni almas. Nem tartja továbbá helyesnek az államvizsgálatok feltételül a végbizonyítványt kötni ki. — Szerinte helyesebb ha minden tanév végére egy vizsgálat ut, s mindig csak azgn év tárgyaiból, melyet az illető hallgatott. Arra a kérdésre, hogy melyik államvizsgálat legyen az első, a tanári kar azt feleli, hogy az államtudományi, mert az abban foglalt tárgyak alapvető jellegűek. Az egyház érdekében kívánják hogy magában a törvényben mondassék ki az, hogy az összes kötelező főtárgyakat egyetemileg képesített magántanárok adják elő, s hogy a jogakadémiai tanárok javadalmazásának kérdését is ez a törvény szabályozza. Az 1899. évi tervezetnek megfelelőleg a jogtudományi államvizsgálat tárgyai közül nem kettőtől, hanem háromtól hajtják a kötelező gyakorlatokba való sikeres részvételnek a kimutatását, kívánják továbbá a kötelező kollokviumot. Az alapvizsgálatok tárgyainál azt a módosítást indítványozzák, hogy a közgazdaságtan alapelveit a nemzetközi jog helyett a második alapvizsgálat tárgyai közé vegyék föl. Sérelmesnek s megváltoztatandónak tartják végül a 9. §. azon intézkedését, melynél fogva a jog- és államtudományi karok tanárai annál a karnál, a melyhez tartoznak, vizsgáló-bizottsági elnökké nem nevezhetők.

Tanári kongresszus.

Hivatalos értesítésként közli velünk Oláh Károly tanácsnok, mint az elszállásolási bizottság elnöke, hogy az orsz. ref. tanáregyesület tagjai által folyó évi április hó 2. és 3-án városunkban tartandó közgyűlésre érkezők elszállásolása költségeihez Jeney Miklós egyházi jegyző 5 koronával volt szíves hozzájárulni. Az Andaházi Szilágyi intézet 10, Ozori István, dr. Matolesi László és Koszorus Ferencz 2—2, Zong János, Somogyi Pál, Mitrovics Gyula és Tassy Miklós pedig 1—1 vendéget látnak el.

Ünnepi istentiszteletek.

Az ágost hitv. ev. templomban: Nagypénteken d. e. 10 órakor Materny Lajos végzi a szertartást, istentisztelet végeztével urvaosora osztás. Husvét első napján d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes prédi-

kál, ezután urvacsora osztás; d. u. 3 órakor Materny Lajos főesperes tart egyh. beszédet. Husvét második napján d. e. 10 órakor Materny Lajos tart istentiszteletet.

Az ügyvédek és a pénzügyigazgatóság.

A „D. U.” írja: A tegnapi ügyvédi kamarai közgyűlésen Révi Nándor dr. egy a pénzügyigazgatóság részéről az ügyvédi kar ellen elkövetett sérelmet tett szóvá. Az történik ugyanis a debreczeni pénzügyigazgatóság részéről, hogy az ügyvédek határait akarnak megtekinteni az igazgatóságnál, azt ott megtagadják, ilyenképen nehezítve meg a jogvédelem működését. Révi Nándor dr. a kamara közgyűlésén e sérelmet orvoslását sürgette, mire a közgyűlés kimondotta, hogy feliratot intéz a pénzügyminiszterhez, melyben kéri hogy utasítsa a pénzügyig. közegeit arra, hogy az ügyvédek e jogos kívánságát teljesítse.

Panaszos eset.

A katonai felfogásról panaszos esete hallottunk. Jelesnép eset. H. János régi ért demes debreczeni polgár és uriember szerkesztőségünkben panaszolta, hogy délelőtt a katonai hadbírósnál járt és ott ez történt vele.

Kérelmezni ment oda, Mig azonban rákesült a sor, varnia kellett. Várt is. Majd egy órát vüraozott az előszobában és eközben megszomjazott. Miután egy bádog kancsót és vizes poharat látott az előszobában, töltött egy pohár vizet, Azt megitta; de miközben a poharat helyére akarta tenni, felnyílt a hadbíró szobájának az ajtaja és a tisztur ingerülten lépett ki onét és németül támadt H. J. polgárra.

— Hogy merészel hivatalos tárgyakhoz n ulni? Ez nem kocsma, hogy itt magát delectálja.

A régi adófizető, érdemes polgár azzal védekezett: -- nem tudta, hogy ezt érinteni sem szabad.

A mire az volt a katonás felelet;

— Furcsa világot vet a műveltségi fokára, hogy ezt nem tudta.

Eddig az eset. Mi nem akarunk szunyogból elefántot fujni. Egyszerűen közöljük a panaszt, mely csak a régi igazságot bizonyítja, hogy a függetlennek csuított szép Magyarországnak az adófizető polgárnak a fegyveres hatalommal szemben ma sincs több joga mint első Lipót császár idejében volt, tudniillik fizetni a pénz- és véradót, azután szép csöndesen tovább izzadni és hallgatni jó magyarom.

Hymen.

Glück Izidor helybeli kereskedő eljegyezte Reichmann Miksa leányát Irénkét.

A házbéradó elleni felebbezés.

Mint ösmeretes a pénzügyigazgató Debreczen polgárságára kivetette az általános házbéradót. A pénzügyigazgató rendelete törvényellenes volt s a városi tanács felebbezéssel is élt a p. ü. igazgató intézkedése ellen. A p. ü. igazgató ma átiratban értesítette a tanácsot, hogy a felebbezést addig nem terjesztheti fel a p. ü. miniszterhez, míg a laktanyákra vonatkozó szerződést hiteles másolatban meg nem kapja; mert ezek az okmányok szükségesek a felebbezéshez. A tanács intézkedett, hogy a szerződéseket megkapja a p. ü. igazgató, hogy a felebbezés felterjesztése elé semmiféle akadály ne gördüljön.

Az Irmuska panasza.

Egy kis kedves, bájos olvasónónk panaszkodik. Nagy a panasz az ujság ellen. A mulatságon

megjelent, a jelen voltak névsorában mindig hibásan szedik. Az Irmuska név helyett mindig Juliskának keresztelik el. Így történt ez utóbb az ev. ref. akadémiai ifjak „magyar táncmulatságán” is, melyen szinte részt vett Zong Irmuska, a mi tisztelt Zong János barátunk kedves, bájos leánykája és még is ime a báltudósításban, a jelen voltak névsorában Zong Juliskáról számolt be a szórakozott báltudósító; pedig Zong Irmuska volt és táncozta a gyönyörű palotást . . . sőt az egyetem-alap javára rendezett hangversenyen is a kiválasztott tánczosnók között lesz a kedves Irmuska, — ez utóbbit János barátunk árulta el, — mi pedig ígérjük, ügyelni fogunk a jövőben, hogy Irmuskának hasonló panaszra oka ne legyen. De ugye-e bár most már szent is a béke közöttünk Irmuska?

A Kurucz:estély

alkalmával felülfizettek a következők: Dr. Benedek János orsz. gyűl. képviselő, Dr. Bakonyi Samu orsz. gyűl. képviselő 10—10 korona. Márk Endre 7 korona, Sesztina Jenő 5 korona, Cr. Varga Lajos 3 korona 29 fillér, Komlóssy Arthur 3 korona, Dr. Bartha Béla, Lestyán Adorján 2—2 korona. N. N. 50 fillér. A felülfizetésekkért ezuton is köszönetet mond a főiskolai „Magyar Irodalmi Társulat” nevében a rendezőbizottság.

Debreczeni tisztviselők szövetkezete.

A debreczeni állami tisztviselők Kazinczy Gábor táblai bíró elnöke alatt alakuló gyűlést tartottak tegnap délelőtt a jogász és tisztviselőkör helyiségében. Az alakuló gyűlésen a tisztviselők felette nagy számban jelentek meg. Ott voltak többek között Mayer Gusztáv és Kölesei táblai bírák, Miskolczy Jenő, Kardos Albert dr. Hadhazy Ferencz, Fazekas Sandor, Bartha Ferencz, Dambrava László és még igen sokan a főbb állami tisztviselők köréből. Kazinczy Gábor ideiglenes elnök megnyitva a gyűlést. Harmath Gergelyt szólította fel az előadói tisztre, Kimonditák a megalakulást, mely szerint a Debreczen és Hajdamegye területén alkalmazott állami tisztviselők szövetségét alkotnak erkölcsi és anyagi érdekeik előmozdítása céljából. Ezután a tisztikart választották meg. Elnökké Kazinczy Gábort, társelnökké Miskolczy Lászlót, jegyzők lettek Harmath Gergely és Kardos Albert dr. A közgyűlés a megalakulásról értesítette az országos központi végrehajtó bizottságot.

Halálozás.

Vettük a következő gyászjelentést: A mely fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk kedves kis gyermek, testvér, unoka, Kerékgyártó Imrének f. hó 25-én d. u. 6 órakor életének 2 és fél hónapos korában rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei folyó hó 27-én d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint Arany János-utca 37. sz. háztól a Hatvan-utcai temetőbe nyugalomra helyeztetni. Debreczen, márcz. 26-an. Bánatos szülei: Kerékgyártó Sándor nejjével Szentessy Erzsébettel és Sanyika gyermekökkel, Nagyszülei: Kerékgyártó Imre nejjével Bihary Eszterrel, özv. Szentessy Ferenczné szül. Lux Eszter. Valamint számos rokonok nevében is. Béke poraira!

Debreczeni rövid hírek.

— **A kofa szerencsétlensége.** Kozák Jánosné gyümölcsaruló asszony tegnap este mielőtt hazament, bepálinkázott, hazaérve lefeküdt, de aludni nem tudott. Folyton forgolódott hánykolódott ágyában s eközben oly szerencsétlenül esett le, hogy a nyaka

csigája ketté tört. Hozzá tartozói orvost hívtak de már nem segíthetett, az sem, mert mikor odaért, Kozákné már nem élt. — **Szabó Sámuelné temetése.** özv. Szabó Sámuelné dr. Bruckner orvos anyósát tegnap d. u. temették nagy részvét mellett. K. Tóth Kálmán lelkész megható szavakban bucsuztatta el az elhunytat. — **Összeomlott állvány.** A régi Komáromi hazat újból restaurálják. Az emeletes épület elé állványt építettek, mely tegnap összeomlott. Két kőműves dolgozott az állványon, kik közül az egyik súlyosabb sérülést szenvedett az esés következtében.

A közönség köréből.*

A szőlő és bortermelő szövetkezetéről.

A Debreczeni Friss Ujság márczius 26-iki számában egy a szövetkezetet lehető legrosszabb színben feltüntető ujdonság jelent meg.

Erre két megjegyzésünk van:

1-ször azt kérdezzük a D. F. U. felelős szerkesztőjétől vajjon megengedhetőnek találja-e azt, hogy egy közhasznú és eredményesen működő termelési vállalatról, egyoldalú és mar a fogalmazásból is láthatott tendenciózus információ alapján; a nagy közönség előtt eítakart; ze ismert célokat rejtő névtelen közleményt, a szövetkezet igazgatóságának meghallgatása nélkül tegyen közzé?

2-szor vegye tudomásul a nagy közönség, hogy az említett ujdonságban közzé tett vádaskodások nem csak alaptalanok, hanem nem is mai keletűek. Ezek a vádaskodások többé kevésbé titkosan évek óta folynak; és a telep felosztására törekvő 2—3 tag önös működésére vezethetők vissza.

De mint eddig nem, úgy most sem érhetik ezéljokat, a szövetkezet ezen kipróált jó akaratu részvényesei, mert valamint eddig nem tette, úgy most sem áll velök ezen a teren az igazgatóság szóba.

Pár nap múlva tartatik meg a szövetkezet közgyűlése. Ott a helye annak, hogy a részvényes jóhiszemű panaszait előadja és barminemű felvilágosítást kérjen és nyerjen.

A Klikk Mefisztója a förmendvény végén rtkitót betűkkel tudatja a nagy világgal hogy:

a) „törvényes lépéseket fognak tenni.” Erre az a felelet, hogy hiszen bár tennének, de alig hihető, hogy megtennék: mert ez — a közgyűlés előtt közvetlenül — csupán hangulat keltés céljából történő fenyegetőzés.

b) hogy „a rendes közgyűlésen sem vesznek részt.” Ezen megdöbbentő kijelentésre csak annyit: miszerint az ugy is régen köztudomásu dolog, hogy a ki nevtelenül vádol, aki állit, de nem bizonyít, a ki sötétben bujkál, s egyáltalában mindenki a ki rossz hiszemüleg jár el, nem szokott megjelenni ott, a hol viláosság uralkodik, és a hol felelősségre is lehetne őt vonni.

Végül vegyék tudomásul a vádaskodók, hogy amennyiben a szöv. részjegyciben befektetett tőkeiket a vezetőség iránti bizalmatlanság folytán csakugyan veszélyeztetve látnák, a Részjegyekért befektetett 1000 koronáikat három nap alatt vissza kaphatják; s erre nézve a szövetkezet irodájában felvilágosítást nyerhetnek.

Többen.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

ILLATSZEREK

francia és angol illatszer különlegességek 30 krtól feljebb. „Ideal” Eau de Cologne egy díszes üveg 1 kor. Zseblocsoló 1 db- 1 kor. **FEKETE JAKAB** uridivat üzletében, főtér.

Pénzkölcsönöket betáblázásra, esetleg személy-hitelre is gyorsan kieszközöl. Tőketörlesztéses kölcsönöket 4,7%—5,5% (tőkekamat) mellett ajánl: **Rácz Béla** bank biz. irodája, Debreczen, Hunyadi-u 19. (volt Kisvárad-vasut-utca.) Tízennyolcz pénzintézetel ven összeköttetésem és miután 7 évig voltam takarékpénztárnál könyvelő, a kölcsön ügyek gyors és biztos elintézésében igen nagy jártassággal bírok Bővebb magyarázatokkal bárkinek szívesen szolgállok.

„Férfi divat” feltűnést keltő tavaszi újdonságok érkeztek, u. m.: Remek férfi, fiú és gyermek kalapok és sapkák, chickes nyak kendők, gallérok, színes ingek és kézleők. Kifűző budapesti cipők, szolid szabott árban. **Fekete Jakab** uridivat üzletében Debreczen, főtér, kistemplom mellett.

Papp Elek beszéde.

Dedovics György jegyző: Hieronymi Károly!

Hieronymi Károly: T. ház! Azon t. képviselőtársaim és nevezetesen az előttem szolt t. képviselő ur, kik ezen tételhez hozzászóltak, mindnyaján azt panaszták el, hogy a vízszabályozási, illetőleg ármentesítési költségek az érdekeltekre nézve mar eviselhetetlenek, hogy ezen költségek kivétele nem történik kellő arányban és csaknem mindannyian egy vagy más formában az állam segítséget és közreműködését ohajlják ezen terhek könnyítésére igénybe venni. Azok, kik a Rába szabályozás érdekében szólahtak fel, nevezetesen tegnap gróf Batthyány képviselő ur, ma az előttem szolt t. képviselő ur és Bolgar Ferencz képviselő ur, mindnyaján egyes érdekelteknek, egyes községeknek, vagy egyes községi csoportoknak érdekében szóltak. Nem így Papp Elek t. barátom, ki a kérdést elvileg tárgyalta és a Tisza szabályozásnál nezte szerint fennálló bizonyos vizzásságokat elvi alapokra vezette vissza. En azt hiszem, hiába hivatkozott arra az előttem szolt t. képviselő ur, hogy ezt a kérdést már 1898 ban hasonló szellemben tárgyalta a képviselőház, mert valahányszor tárgyalni fogja ezt a képviselőház abból a szempontból, hogy a kivétel helyes-e, eredményre soha sem fogunk jutni, mert törvényeink értelmében ennek a kérdésnek elbírálása nem a képviselőházzal tartozik, nem is képezheti a képviselőház határozatának tárgyát.

Eötvös Balint: Bozzunk új törvényt! **Hieronymi Károly:** Azt az új törvényt sem hozhatjuk azon az alapon, hogy az érdekeltség hozzájárulása felett a parlament határoz. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy ott, hol nagy vizzásságok és nagy panaszok vannak, azokat a parlamentben fel ne lehessen hozni, de kértlem, hogy azokat itt orvosolni lehet.

A kik a Rába-szabályozásról beszéltek, — nagy figyelemmel hallgattam őket — mindig csak arról beszéltek, hogy egyes érdekeltek és egyes községek vannak aránytalanul megterhelve. Arról azonban nem volt szó, hogy valamennyi érdekelt karosodik a Rába-szabályozással. Az én tudomásom szerint igenis vannak ott érdekeltek, akiknek a Rába-szabályozás hasznos és a mennyiben úgy áll a kérdés, hogy a költségkivetés nem igazságos, hogy azon kell igazítani, meg vagyok győződve, hogy a t. miniszter ur az itt hallott felszólalások után, amennyiben

az hatáskörébe tartozik, a szükséges intézkedéseket mindenestire megfogja tenni. De az előttem szolt t. képviselő ur a saját praxisából tudhatja, hogy ezek a bajok olyanok, mint a gyermekek. Az éhes és a beteg gyermek sir, a jólakottak hallgatnak. Így van ez a Rába és más vízszabályozási érdekelteknél. A kik hasznat huznak, hallgatnak, akiknek bajuk van, sirnak és lármáznak. (Felkiáltások balfelől: Természetesen!) Azért meg kell a bajokat gyógyítani, a mennyiben lehet.

Megengedi a t. ház, hogy ezek után átterjem a kérdésnek egy másik, princípális részére, a melyet Papp Elek t. barátom a Tisza-szabályozásra nézve hozott fel. (Halljuk! Halljuk!) Az ő beszéde egészen elvi alapon épült fel és minthogy olyan nézeteket tartalmaz, a melyeket én részemről helyesnek nem tartok, kívánatosnak tartom, hogy ezeket az ellentetes nézeteket itt vitassuk meg, mert ez az egyetlen mód az igazság felderítésére.

T. képviselőtársam először is azt mondta, hogy igen nagy kár háramlik abból a Tisza-szabályozási érdekeltekre, hogy az állam elmulasztotta teljesíteni azt a kötelezettséget, amely közjogunk szerint csakugyan az állam kötelezése, hogy t. i. a mederszabályozást végrehajtotta volna a maga idejében. Teljesen igaz van abban, hogy az 1858 előtti országgyűlések, nevezetesen a regnikolaris deputációk egészen helyesen mondták ki azt az elvet, amelyet az állam mindig követett hogy az ármentesítési költségek az érdekelteket illetik, ellenben a mederszabályozás az állam terhére kepezi. — Csakhog megjegyzem, hogy ezen az elven az érdekeltek javára az újabb törvényhozás nem egy rést ütött azzal, hogy először megállapította a maximális megterhelést, másodsor, hogy adóvisszatérítést ad a társulatoknak bizonyos esetekben, tehát itt az érdekeltek munkáját, a mely különben a közjogi felfogás szerint egészen reájuk szakkadna, az állam megtéríti.

T. képviselőtársam fog emlékezni arra is, hogy egyes esetekben, midőn a Tisza völgyének egyes részét nagy katasztrófák érték, az állam speciális törvények által jelentékeny összeget bocsátott az illetők rendelkezésére. Hogy az állam ennél meg tovább menjen, hogy még nagyobb segélyt nyújtson az érdekelteknek azon feladataik teljesítésében, a melyek törvényeink szerint — nézetem szerint egészen helyesen — reájuk tartoznak ebben én nem osztozom mert ennek az lesz a vége, hogy utoljára majd az állam fog segélyre szorulni. Mert mit tesz az állami segély? Azt teszi hogy az egyiknek válláról leveszszük a terhet, hogy a másik vállára rakjuk.

Ami különben azt a speciális vádat illeti, hogy az állam a mederszabályozást nem tette meg a maga idejében, ezt t. képviselőtársam egy állítással akarta bizonyítani, a mely azonban nem áll meg a tudományos kritika előtt. Ő s. i. azt állította, hogy a mederszabályozások elhanyagolása folytán a Tisza folyó egész hosszában a maga medrét emel és erre a következtetésre onnan jutott, hogy az árvíz színe emelkedett és felhozott példát arra, hogy menyire emelkedett az árvíz színe Szegednél. T. képviselőtársamnak azonban egész okoskodása teves, mert abból, hogy az árvíz színe emelkedik, egyáltalában nem lehet következtetni arra, hogy a meder emelkedik mert a meder-melkedést egyáltalában nem az árvíz-színnek emelkedéséből lehet megítélni, hanem a kis vizek állásából. Ha a kis vizek emelkednek, abból helyesen következtethetünk arra, hogy emelkedik a meder is; de abból, hogy az árvizek emelkednek, nem következik még, hogy a

meper is emelkedik. (Ugy van! jobbfelől.) A t. földmivelési miniszter urat a legnagyobb elismerés illeti még azért, hogy ő azokat a rendkívüli heves vizrajzi adatokat, melyeket Európában semmiféle állam nem bír, nyom atásban is közölte és mindoneket hozzáférhetővé teszi.

A t. földmivelésügyi miniszter ur kiadja a vizállási kimutatásokat, kiad egyéb, a folyókra vonatkozó statisztikai adatokat; kiadja a vizügyi közleményeket és így nem eshetik meg már többé az az eset, a mi sajnós, megtörtént, hogy t. i. a Tisza szabályozás kezdetén felvett vizállásokat, dacára, hogy azok pótolhatatlanok, eladták annak idején a sajtónak, mint öreg papírost. Ezekből a publikációkból, melyeket úgy látszik, t. képviselőtársam is tanulmányozott, meggyőződhetünk arról, hogy a Tisza medre mindenütt az egész vonalon mélyíti magát. Abban a tekintetben a szakértők közt nincs is vélemény eltérés, hogy a Tisza a maga medrét mélyíti. Hogy az árvizek színe emelkedik minden oly folyónál, mely töltések közé lesz véve, oly igazság, melyet sajnós, a mi érdekelteink csak később, a saját maguk kárára tanultak meg és előre nem akartak elhinni. (Ugy van! jobbfelől.) Az első kifogás tehát, hogy az állam mulasztásai raknak nagyobb terheket az érdekeltségre, felfogásom szerint meg nem állhatja a kritikát és nincs is így!

Második kifogása az volt, hogy az egyes társulatok közt a tehermegosztás nagyon különböző. Ebben tökéletesen igaz van. A szerint, hogy milyen arányban áll a társulat által épített töltésvonal hossza a védett területhez, melyet ez a töltés megvéd, természetes, változik a hozzájárulási költség is. A hol rövid töltésvonalakkal nagy területet lehet védeni, ott csekély a költség; a hol pedig keskeny az ártér és hosszú védvonalakat kell építeni, több a költség. Hogy ez a baj keletkezett, ez a dolog természetben fekszik, mert a Tisza-szabályozás társadalmi uton úgy indult meg, hogy az egyes érdekeltek saját önszántukból összeálltak és kezdték a töltéseket kiépíteni, az egyik kedvezőbb, a másik kedvezőtlenebb körülmények közt fogott a munkához és tényleg ott indult meg a Tisza-szabályozás legelőször a hol ezek a viszonyok a legkedvezőbbek voltak. Már most egyenlősíteni a terhet csak azzal lehetne, ha az összes tiszai társulatokat egyetlenegy társulatba olvasztanók össze és így az összes társulatoknak érdekelteire a kivételt egészen egyformán tennék. Ha jól értettem azzal, hogy ő az egész Tisza-szabályozást államosítani akarja, ezt a célt akarja a t. képviselőtársam elérni. Felfogásom szerint azonban ezt végtelen nehézségekbe ütköznek.

Papp Elek: De nem lehetetlen.

Hieronymi Károly: Valami olyan dolgot, a mely legalább is 60—70 esztendő folyása alatt egy nagy érdekeltség közreműködésével, különböző áldozatokkal különböző igyekezettel létesült, most egyszerre egy kaptafára huzni, most egyszerre egyesíteni, ez nem olyan könnyű dolog és én legalább magam részéről sohasem tanácsolnám. Hogy pedig az egész Tiszai-ármentesítést az állam vegye át, az ellen én egész határozottan mindig felemleném szavamat. (Helyeslés jobbfelől.) Nálunk az állam már ugyanis nagyon sok téren omnipotens. Most még ezt is az állam nyakába varrjuk? Én úgy látom, hogy sokkal nagyobb híve vagyok az önkormányzatnak, mint igen t. barátom. (Tetszés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Mindez azonban nem zárja ki azt, hogy ott, a hol rendkívüli nagy megterhelések vannak, nevezetesen említette a körös zugi társulatot — nem tudom, az-e a hiva-

talos neve, de azt a legujabb társulatot említette, amely a Körösnek a Tiszába szakadásánál létesült — hogy ott az állam segítsen, ezt ki nem zárom. Már előbb is rámutattam, hogy azokban az esetekben, midőn egészen rendkívüli viszonyok állottak be, az állam az érdekeltégek igazán mindig segítő kezet nyújtott.

Ebben azonban teljesen és tökéletesen osztozom a t. barátommal és az, hogy én is elítélem az 1883. évi vízjogi törvényt, ez egy szerencsétlen alkotás; (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hézagos, rossz, zavaros a maga intézkedéseiben és én is azt az igen meleg kérelmet írom a földművelésügyi miniszter urhoz, hogy ennek a törvénynek revízióját minél hamarabb és alaposabban vegye fogantatba. (Helyeslés.) Csak az iránt ne legyünk semmiféle kétségben, hogy a vízjogi törvénynek újból és helyesebb elvek szerint leendő megalkotása nem könnyű dolog. Ez hosszú és nagyon gondos tanulmányt igényel, mert ha a mostani rossz törvény helyett egy más törvényt hozunk, a mely nem sokkal jobb, akkor nemesak hogy nem fogjuk javítani a helyzetet, hanem még rosszabbá fogjuk tenni, mert új intézkedésekhez kell hozzászoknia a viszonyoknak és az embereknek, a melyek magukban véve nem lesznek jobbak, mint a mostaniak. Malum bene positum non est loco movendum, így szól a latin közmondás. Ismétlem, én azt a nagyon meleg kérelmet intézem a miniszter urhoz, legyen szíves a vízjogi törvény revízióját minél előbb fogantatba venni.

Igazán sajnálom, hogy ebben a kérdésben, már vita indult meg, — az egész vitának karektére ilyen retrospetiv jellegűt öltött, hiszen a vízármenteseknek mégis csak a legnagyobb zöme már be van végezve, mert úgy a Tisza, mint a mellékfolyói mentén, a hol a legnagyobb árterek vannak, a mentesítés nagyban és egészben be van fejezve és azok a mentesítések, a melyek más mellékfolyók mentén még történhetnek, azokhoz képest, a melyek már eddig végre lettek hajtva, mégis csak alárendelt jelentőségűek. Én azt hiszem, hogy úgy a képviselőháznak, mint a kormánynak igenis kiváló gondot kell fordítani a vízjogi munkálatokra, különösen a mederszabályozásokra, abból a szempontból is, hogy a hajózást előmozdítsa. (Ugy van! a jobb és a baloldalon.)

És én nagy örömmel üdvözlöm a t. miniszter urat, hogy a maga költségvetésében a Tisza egyik nevezetes mellékfolyójának szabályozására, t. i. a Körösökre már 500.000 koronányi hitelt vett fel. Természetes, hogy ez a dolognak csak kezdete, mert én mindent el szeretnék követni, hogy a t. miniszter urat és az egész kormányt ebben az irányban való működésére mentől inkább serkentsem és abban megerősítem, (Általános helyeslés) hisz azt nem kell bizonyítanom, azt tudja itt mindenki, hogy mennyivel olcsóbb a vízszállítás, mint más szállítás. (Ugy van.) Mindenütt, a kinek módjában van a maga terményeit vizen szállítani, daczára annak, hogy a vízi állomásokról a vasúti tarifák olcsóbbak, mint más állomásokról, a maga terményeit mégis vizen szállítja. Ez pedig legnagyobb bizonyítéka annak, hogy mily előnnyel jár a szállítás e módja főleg egy olyan országra, minő hazánk, a melyek termelése főleg mezőgazdasági termékekből áll, a honnan

olyan tárgyak kerülnek ki, a melyek nem ipari cikkek, a melyeknek nagy értékük van, hanem nyertermények, a melyeknek értékük, sulyukhoz képest, aránylag csekély, mert ily országban az olcsó szállításnak rendkívül fontos szerepe van.

Az előttem szólott t. képviselőtársam felvitte a miniszter urat, hogy erre vonatkozólag a maga terveit közölje. Én minden ilyen törekvést a legmelegebben üdvözlök és azért nagyon üdvözlöm Hertelendy t. barátomnak mai felszólalását is, a ki a miniszter urnak figyelmébe ajánlotta a Sió-csatornának hajózhatóvá tételét, a mely mindenestre csekély költséggel tehető meg, habár nagyobb is lesz a költség — néztem szerint — mint a hogy ő számította. De akárhol van nekünk az államban folyóvizünk, a mely hajózhatóvá tehető, ne kicsinyeljük azt, ne vegyük azt kicsibe, hanem igyekezzünk azt mindenütt a hajózás és a közlekedés céljaira felhasználni. Ha mi látjuk azt, hogy a külföldön micsoda haszontalan patakokat használnak fel, hogy a hajózást lehetővé tegyék, lehetetlen azt nem helyeselnünk, ha valaki felhívja a miniszter ur figyelmét, hogy egy olyan folyóviz, mint a Sió-csatorna, a mely természeténél fogva nagyon kis javítással tehető hajózhatóvá és a mely csak egy kis zsillipek létesítését követeli erre a célra, hajózhatóvá tétessék. Hiszen olyan folyó, minő a Körös, minő a Vág alsó része, minő a Szamos, más országban egyvirágzó és fényes hajózásnak volna színhelye. (Ugy van!)

Méltóztassék csak megnézni, micsoda nyomorult pocsolya a Spree, Berlin mellett és micsoda óriási forgalmat közvetít Berlin számára? (Ugy van!) Egészen hiétetlen azon számárányok, a melyekben a hajóforgalom ezen a kis folyón érvényesül. Ellenben nálunk a mellékfolyók mindig el vannak hanyagolva. Természetes, hogy bizonyos sorrendet kell követni és én azt hiszem, hogy az a sorrend, a melyet követünk, egészen helyes. Méltóztatnak tudni, hogy körülbelül — ha jól emlékszem — 14 millió frt költségű egy külön törvény alapján lett elhatározva a Felső-Dunának a határtól egészen Komáromig való szabályozása és ez egyike a legikerültebb szabályozási műveleteknek, mert egy nagy folyó, minő a Duna, úgy nem szabályozható egyszerre, hogy ahhoz többé soha hozzá ne kelljen nyulni. Az a dolog természeté szerint évek hosszú során át gondozást és költsékezést igényel, a mi a dolog természeté szerint évről évre csökken és olcsóbb lesz.

Most a t. miniszter ur a Dunának közbejáró, a Budapest alatti szakaszán végeztet igen tetemes, igen nagy munkálatot. Már az imént említettem, hogy a költségvetésbe fölvetve a Körös szabályozásának megkezdését és így én nagyon melegen ajánlom, hogy méltóztassék a többi mellékfolyó szabályozását is mentől hamarabb munkába venni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Mert nálunk, daczára annak, hogy a hajózási forgalom sok mindenféle egyéb tekintetknél fogva hátra van és ugyszólván gyermekkorát éli, a dolog mégis úgy áll, hogy a hajózható folyók nagyobb forgalmat közvetítenek, mint a vasutak, a mennyiben aránylag egy kilométer vasuton. A létező hajóutak jókarba helyezése pedig aránylag csekélyebb költségbe kerül, mint egy új vasut építése. Ha mindezek daczára én a miniszter urhoz nem intézem azt a kérdést, hogy nyilatko-

zék a teendők iránt, annak az oka a következő. Tudjuk, hogy a hajózható csatornák kérdése, mint Mahomed koporsója, tulajdonképen lebeg. A vízügyek a földművelésügyi miniszter ressortjába tartoznak, hogy vajjon a csatornák hova tartoznak, azt nem tudjuk bizonyosan Ugy tudom, hogy a kereskedelemügyi miniszter végezteti e tekintetben az előmunkálatokat.

Már most, midőn mi tárgyaljuk ezt a költségvetést, a hová a vízi munkálatok tartoznak és egyebek nap mulva, talán már holnap tárgyaljuk azt a költségvetést, a melyet a kereskedelmi tárca mostani vívjöve csak nemrégiben vett át és így a kérdésekre még alig nyilatkozhatik, nem akarom most a t. miniszter urat nyilatkozatra szorítani. De minél előbbre fog haladni a Tiszának és a Tisza mellékfolyóinak a szabályozása és hajózhatóvá tétele annál hamarabb fog előállni annak a szüksége, hogy ez a roppant kerülő út, Csongrádtól kezdve a Tiszának a Dunába torkolásáig és onnan ismét fölfelé Budapestig egy átvágással, egy keresztesatornával, a mely a Tiszát a Dunával összeköti, megrövidíttessék. Ez, azt hiszem, egészen világos, mert minek szabályozzuk a Tiszát és mellékfolyóit, miért költünk el oly tenger pénzt, ha csak ilyen roppant nagy kerülő uton terelhetjük a forgalmat a nyugoti irányba, a mely Magyarországra még nagyon sokáig lesz prepoderáns. A mi kereskedelmünk, akár miként fogunk is alakulni a viszonyok, még nagyon sokáig keletről nyugatra fog irányulni. Ennélfogva ismétlem azt a meggyőződésemet fejezem ki, hogy minél többet fogunk tenni a természetes folyók hajózhatóvá tételére, a melylyel hasznos dolgot végez az ország, minél előbb tesszük hajózhatóvá ezeket a folyókat, annál hamarabb be fog állni annak a szüksége, hogy az ország két főfolyója között ezt a kereszteszövezetet létesítsük. (Ugy van! jobbfelől.)

Természetes, ez a kérdés nem olyan, a melyet máról holnapra kell eldönteni. A Tisza és mellékfolyóinak szabályozásával van még elég teendő, de fel akartam hívni a t. képviselőház figyelmét arra a körülményre, hogy az én telfogásomat az egész hajózási hálózatnak fejlesztésénél okvetetlenül szemügyre vegye. Egyébiránt a dolog természeté szerint a tételt elfogadom. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Szólásra senki sincsen feljegyezve. Ha tehát szólni senki sem kíván a vitát bezárom.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: Papp Elek t. képviselőtársam igen érdekes előadására hosszasan nem vagyok kénytelen reflektálni, miután Hieronymi Károly igen t. képviselő társam behatón és szakszerűen foglalkozott t. képviselő társam felszólalásával. A lényegre, vagyis arra nevezve, a mivel Papp Elek t. képviselőtársam beszédét végezte, kénytelen vagyok azonban nyilatkozni, mert a vízjognak újra alkotását sürgette és Hieronymi Károly igen t. képviselőtársam kiemelte, hogy mennyire fontos volna egy új, helyesebb alapokon fekvő vízjogi törvénynek a megalkotása. (Halljuk! Halljuk!)

És ezen kérdés nehézségeit különösen abban látom, hogy a vízjognak majdnem minden harmadik szakasza szerves összeköttetésben van az adminisztrációval és az adminisztráció reformjával. Azonban ez nem zárja ki azt, hogy megfontolás tárgyává ne

Neuländer férfi szabó francia és angol szövetei a tavaszi és nyári idényre megérkeztek,

Budapestről.

melynek szives megtekintésére tisztelettel meghívja a t. közönséget.

DEBRECZEN, Biedermann palota.

tegyem, hogy nem lehetne-e a vízjog reformját az adminisztráció reformja előtt is eszközölni? (Helyeslés a jobboldalon.) Abban azonban tökéletesen igaza van Hieronymi Károly t. képviselőtársamnak, hogy a vízjogi törvény reformját csak akkor lehet és szabad eszközölni, amikor valami sokkal jobbat tudunk alkotni, mert hogy ez egyik rossz helyett, másik rosszat csináljunk, arra azt hiszem, semmi szükség nincsen. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Szó sincs róla!)

Thaly Kálmán: Jót akart Papp Elek is, nem rosszat!

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Csak hogy az akarat és a végrehajtás közt nagy a különbség. A vízjog olyan szövvényes, olyan bonyolult, annyira magánjogi kérdést ölel fel, hogy sokunknak kell — hisz magam is huszonöt éve foglalkozom vízjogi dolgokkal — minden tapasztalatunkat és ismeretünket összehoznunk; hogy helyes, és a mai viszonyoknak megfelelő vízjogi törvényt alkossunk. (Ugy van! jobb felől.)

T. képviselő társam felvetette a vízszabályozási társulatok anyagi helyzetét is. Hogy az anyagi helyzet nem egy társulatnál milyen nehéz, azt én tudom a legjobban, de viszont a is áll, hogy az államnak a törvény által elrendelt tetemes terhe van már ezen vízszabályozásokból folyólag. Hiszen magam t. képviselőtársam volt szíves a számokat idezni; ezekből látszik, hogy milyen jelentékeny összeget képvisel évenként maga az adóvisszatérítés és milyen nagy összegre megy az, amit az állam maximális költségek címén elvállal. Igenis foglalkozni kell a kérdésnek anyagi részével is, de azt hiszem odáig menni, hogy a vízszabályozásokat államosítsuk, nem szabad és nem lehet. — Ugyis igen nagy, mondhatni beteges irányzat az, hogy mindent az állam által akarunk Magyarországon csináltatni (Ugy van! a jobboldalon), úgy hogy senki sem jogosult a kormányt az a szemrehányást tenni, hogy miért teszi ezt, vagy azt az állam, miért avatkozik ebbe, vagy abba bele, mert semmiféle kezdeményezés sem tud letesülni anélkül, hogy az állam ne tegye az első lépést. (Ugy van! a jobboldalon.)

Méltóztassék nekem felmutatni akár-micsoda kezdeményezést is, a mely a nélkül sikerült volna, hogy az állam ne ment volna elől. Van még egy más oka is a dolognak. Annak az önzetlenségnek, a melyet a régi táblabírói világban láttunk, a hol közdolgokban ingyen és egész odaadással jartak el az emberek, nagy példáját látjuk a 70-80 vízi társulatnál. Ezt meg kell becsülni és fel kell használni. Az is bizonyos, hogy olyan jutányosan sohasem fog az állam dolgoztatni, a mint dolgozathatnak az érdekeltek maguk, ha a saját dolgaikkal komolyan akarnak foglalkozni. (Ugy van! a jobboldalon.)

Átérve már most Bolgár Ferenc és Major Ferenc t. képviselőtársaim felszólalására, csupán arra szorítkozom, hogy megismételjem azt, hogy a Rábaszabályozás kérdése nekem magamnak is sok gondot ad. Ezzel a kérdéssel lelkiismeretesen foglalkozni szoros kötelességemnek ismerem. (Általános helyeslés.)

Trubinyi János képviselőtársam foglalkozott a Morvaszabályozás kérdésével. Ha az ember csak öt hallaná, azt hinné, hogy itt valami hiba vagy mulasztás történt. Itt

az az eset, hogy a helyi érdek szemben áll az országos érdekekkel. Az utolsó években ugyanis kétszer olyan katasztrófák mutatkoztak a felső Dunán, a melyet nem egynehány, hanem száz meg száz községet, nem egynehány, hanem száz meg száz ezer holdat veszélyeztettek és fenyegettek, úgy, hogy komoly megfontolás tárgyává kellett tenni, hogy újabb vizeket eresztünk-e a Dunára, mielőtt azok lefolyását biztosítottuk volna.

Én minden vidéket segítek, ha lehet de nagyobb és országos szempont előtt a kisebb szempontnak és a helyi érdeknek meg kell határolnia, legalább arra az időre, a míg nem segíthetünk a dologon. Az osztrák kormányval igenis folytak tárgyalások és tudathatom a t. házzal, hogy a megállapodás az, hogy e részben t. i. a Morvaszabályozás tekintetében, egyetértőleg fogunk eljárni. Ennek dacára, — igaza van a képviselő urnak, — egyes érdekeltek ott önhatalmúlag gátakat emeltek, de azt is jelenthetem, hogy az osztrák kormány az én felhívásomra és felkéréséremre ezen gátak eltávolítását elrendelte. (Helyeslés jobbfelől.)

Már most, a mit a képviselő ur mondott, hogy a költségvetésben a Morva-kérdésre nézve semmit sem talált, nem felel meg egészen a valóságnak,

Trubinyi János: Per tangens, mondtam!

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: A 45. tapon világosan meg van mondva, hogy — a szabályozás husz évre lévén tervezve — az első részletről történik most gondoskodás. Megengedem azonban, hogy ez csak keret, a melynek körében esetleg működhesünk, dolgozhatunk. A legfőbb szempont az, hogy a víz lefolyása a felső Dunán biztosítva legyen. Különösen egy dolog, vagyis az iránt forog fenn aggály a szakértők között, hogy mi történne akkor, ha a Duna vizaradásának kulminációja találkozik a Morva vizaradásának a kulminációjával? Ebből Pozsony városára és vidékére nézve igen nehéz helyzet állana elő.

Ezeket azért hozom fel, hogy a képviselő ur lássa, hogy egyáltalán nem zárkozik el egyes helyi bajok elől, de a nagyobb érdekét vagyok köteles, első sorban respektálni. Iparkodni fogok azonban, hogy az országos érdek keretén belül azokon a bajokon is lehetőleg segítve legyen. (Helyeslés jobbfelől.)

Hieronymi Károly igen tisztelt képviselő ur foglalkozott azután — a mint ezt társadalmilag és a házban is régen nagy szakszerűséggel és nagy tanulmányokkal tette — a hajózható vízi utak és csatornázás kérdésével.

Mellesleg reflektálok Hertelendy Ferenc képviselő ur felszólalására, aki a Sió szabályozását ajánlotta figyelmembe. Ezt a kérdést tanulmányozni annál kedvesebb kötelességemnek tartom, mert aránylag nagyobb teherről nincsen szó és ez esetleg a hamarabb megvalósítható kérdések közé tartozik.

Hieronymi Károly igen tisztelt képviselőtársam felszólalásaért annál több hálaival tartozom, mert, hogy őszintén szóljak, mi a csatornázás és hajózható utak kérdésében évtizedeken át nagy egyoldalúságban leledzettünk. (Ugy van!) Hiába, a vasutak dolgában mi túltengésbe estünk. (Igaz! Ugy van!) Ilyen túltengés másutt sehol sem

mutatkozik Európában. (Igaz! Ugy van! jobb- és balfelől.) Már most a hangulat változott. Jött egy idő, még pedig közelebb-ről, midőn a vízi utak és a csatornázás iránt nagy érdeklődés kezdett mutatkozni. Talán az illúziókban túl is mentünk a kellő határon, talán azt hittük, hogy rövid idő alatt lehet egy nagy hálózatot megvalósítani.

De ha nem csalódom hiába, ez már a magyar ember természete, mert bizonyos szalmatűz nálunk gyakran jelentkezik — most megint készülünk a régi egyoldalúságba visszacsúszni. Tűzásoktól minden irányban óvakodnunk kell, méltóztassanak azonban meggyőző d v e lenni, hogy iparkodom tárgyilagosan tekinteni a dologt; de abban én hibát látok, hogy mikor ármentesítés és belvízszabályozás tekintetében annyira előre vagyunk, hogy más nemzeteknek, sőt a legtávolabbi országnak szakértői is idejönnek tanulmányozni a mi viszonyainkat i a természetes viziutak, a a c s a t o r n á k t e k i n t e t é b e n annyira hátra vagyunk, hogy ha valaki idejön, akkor igazán nem tudunk neki semmit sem mutatni. Így áll a dolog, és ezért csak köszönettel veszem, ha e részben a kormány támogatásra számíthat. (Élénk helyeslés.) Az első dolog kétségtelenül a természetes vízi utak fejlesztése annál is inkább, mert azt igen kevés költséggel lehet eszközölni. A természetes vízi utak fejlesztése mellett — igaza van igen t. képviselőtársamnak, — a mesterséges csatornák öztől első sorban a Duna Tisza csatornáról lehet szó. Minden esetre összefüggésben kell ezeket a dolgokat kontemplálni. A bataskörök kérdésével most nem akarok foglalkozni, az igen bonyolult dolog. Általában nagyon kíváncsatos, hogy ezen ügyekben minél egységesebben és egyöntetűbben járjunk el. Ajánlom a jétel elfogadását. (Általános élénk helyeslés.)

Papp Elek: T. képviselőhöz! Szavaim értelmének helyreállítására czimén egy pár szót vagyok bátor mondani. (Halljuk!) Én nem mondtam, sem nem gondoltam azt, hogy az általam sürgetett vízjogi törvény még a mostanál is rosszabb legyen. Az igen t. miniszter ur azt mondotta, hogy azt nagyon meg kell ám gondolni, mert nagyobb veszedelem volna egy rosszabb törvénynek az alkotása, mint a réginek fentartása. 1890 óta folyik a tárgyalás és az előmunkálat erre nézve a földmívelésügyi miniszteriumban. Ha 1890 óta mindig csak tervezgetnek és semmit sem tesznek, akkor azt hiszem, jogom van ebben a kérdésben felszólalni, hogy végre valahára tegyenek már valamit. (Helyeslés a baloldalon.) Megvagyok arról győződve, hogy a miniszter ur teljes odaadással és buzgalommal kezeli tárczájának ezt a részét is, és remélem is, hogy mentül előbb meg fogjuk látni azt a vízjogi törvényt.

A mi pedig azt illeti, hogy helytelenül vádoltam az államot azzal, hogy nem teljesítette kötelességét a Tisza medrének szabályozása és rendezése körül, e tekintetben két dolog felvetésével igazolom magam. Először sem a maximális törvényvel, sem az adóvisszatérítéssel nincs összefüggésben az államnak az a kötelezettsége, hogy a medret szabályozza. Hogy a meder elfajulásának oka a szabályozás elhanyagolása és helytelen irányban való vezetése volt, azt Hieronymi mélyen t. barátom sem tagadhatja. Mert ha nem felülről kezdték volna

Fényes Mór Angol szabászat.

Debreczen, Megyeház épület.

Kizárólag angol szövetekből a legszebb tavaszi újdonságok megérkeztek, melyek megtekintésére felkérem a kényesebb igényű férfi uri közönséget.

az átmetzéseket, akkor nem iszapodott volna el annyira a Tisza, hogy uemcsak a víz színe, hanem a meder is magasodott. Évről-évre tapasztaltam a multban, hogy a vízi malmoknak mindig beljebb kellett, hogy menjenek a Tiszán, hogy a vasmacsákat leereszthessék karóikat kiköthessék. Mi volt ennek az oka? Az, hogy eliszaposodott a Tisza. Az erdőket kivágták, az iszapot sebosebben hozta a víz, alulról nem metszetek keresztül a Tiszát, felülről igen és így az lerakta mindig a sok iszapot. Az tehát kétségbevonhatatlanul igaz, hogy ha a mederszabályozás a gátak építésével egy időben és parallel haladt volna, akkor a víz színe nem magasodott volna fel olyan nagyra és az érdekeltiségnek nem kellett volna ilyen magas gátakat építenie. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) De méltóztassék meggyőződve lenni arról, hogy ha a Tisza szabályozva lesz, a vízszinmagasság az egész Tiszán süllyedni fog. — Ezeket voltam bátor elmondani és ismételve kérem a miniszter urat, hogy jó vizjogi törvényt méltóztassék mielőbb előterjeszteni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

(Vége)

A h.-böszörményi

g. szert. kath. egyház iskoláinak építésére f. é. **ápr. 6-án** d. e. 11 órakor nyilvános tárgyalásra — zárt ajánlat mellett — árlejtést hirdet és ajánlatot elfogad. Bánatpénz 5%, aki a munkát megkapja, 10%-ra tartozik azt kiegészíteni.

Tervrajz, költségvetés és feltételek Varga László isk. széki elnöknel megtekinthetők.

Az iskolaszék fentartja a jogot magának az ajánlattevők közül a munkát annak adni, kinek akarja, a szabad választást kikötvén magának.

H.-Böszörmény, 1902. márcz. 25.

Varga László
iskszéki elnök.

Szőlővessző eladás.

4 kor. 1000 drb. kitünű szőlővessző.

A gr. Dégenfeld József és dr. Balkányi Miklós urak tulajdonát képező „Erzsébet” szőlőtelepen, mely az elmúlt évben holdanként átlag 40 hectolitert meghaladó termést adott, — az egész kiváló minőségű, fajtisztá

szőlővessző készlet

ezrenként 4 koronájával

eladó.

Ugyanott **torma** és **torma dugvány** olcsón kapható.

Az utalványok naponként d. e. 9—12-ig d. u. 2—6-ig válthatók ki az Erzsébet szőlőtelep irodájában Debreczen Kossuth-u. 32 sz.

Egy jó karban álló női **Bicikli** jutányos áron eladó Kossuth-u. 25. II. ajtó.

Szobapadló és lakkok legolcsóbban beszerezhetők **NEUMANN** és **WEISZ** festék, szerszám és furnir gyári raktárában Hatvan-u. 5.

Kerestetik egy 3 mas számú Wertheim pénzszekrény megvételre. Czim a kiadóhivatalban.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedrő” használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárában, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

A tehén tartó gazdák

figyelmébe. Egy szép 2 1/2 éves Nyugoti (Schweiczer) Bika a fedezetést illetőleg rendelkezésre áll a Fehértói István kertészeti telepen Széchenyi utca végén, a nánási vasut mellett.

Eladó Szabolcs megyében Szentgyörgy Ábrány állomástól 10 percznyi távolságra, szőlőtelepítésre is igen alkalmas 100 hold föld előnyös feltételek mellett. Értekezhetni a tulajdonossal Debreczenben. Hatvan-utca 16. szám alatt.

KEGYES FERENCZ

legnagyobb

sirkőraktára

az ipar és kereskedelmi bank palotában.

Dus választék mindenféle sirkővekben, igen olcsó árak mellett, pontos és szolid kiszolgálás.

Antal Vincze

férfi szabó üzlete

Debreczen, Simonffy-utca 1. sz.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagyközönség becses figyelmét felhívni, hogy úgy a tavaszi mint nyári

szöveteim

a legszebb kivitelben és nagy választékban megérkeztek, azokat igen szolid árban a legújabb divat szerint készítem. **Magyar ruhák bármily kivitelben.** — A midőn ezeket nagybecsű tudomására hozni szerencsém van, **szövetem megtekintését** szíves figyelmökbe ajánlva vagyok kiváló tisztelettel

Antal Vincze férfi szabó.

HUSVÉTRA

Gummi labdák

Gyermek kocsik

férfi ingek, gallérok és nyakkendők

Női, férfi és gyermek kötött harisnyák, férfi és fiu kalapok

legolcsóbban beszerezhetők

SCHWARZ M. L.

férfi és divatáru üzletében

Schäffer ház, m. kir. posta mellett.

Alapított 1801.

BLATTNER GYULA

Debreczen, főtér

építészeti üveges, üveg, porcellán, tükör és lámpa nagyraktára.

Az építkezési idény beálltával ajánlja

üvegezési vállalatát,

valamint raktáron levő több méretű

kész ablakait.

Dus választékban állanak t. vevőim részére úgy saját szükségleteire, mint **menyasszonyi** vagy egyéb alkalmi ajándék tárgyak.

Képkerekezések olcsó árban.

Boros testvérek

nőidivatáru háza

értesíti a t. hölgyközönséget, hogy raktárát a **legremekebb**

ujdonságokkal

látta el a tavaszi idényre. Régibb árúk

mélyen leszállított árban.

Megérkeztek

a legszebb tavaszi ujdonságok

női divatszövetekben

Bluz selymekben, Tennis, Chiné és De laine szövetekben, napernyőkben

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen Rózsater.

A legjobb és legmegbízhatóbb
gazdasági és kerti magvakat
szállít

Komlóssy Lajos
(előbb Szabó Zsigmond)
magkereskedése
Debreczen. Piacz- Hatvan-u. sarok.
Árjegyzéket és mintákat kívánatra
terménye küld.

Czipők
legjutányosabb árban
(Ujfalussy ház)

Guttman Jakab utóda

kizárólagos czipő üzletében, — Hungáriával
szemben.

Ezen üzlet egészben is átadandó.

Seabury & Johnson-féle

BENSON-TAPASZ

a leghatásosabb szer köszvény, csusz, de-
rékfájás, hátbaj, mellbaj, köhögés és
mindenféle meghűléseknél.

Ovakodjunk csekélyebb értékű utáztatoktól.

Kapható minden gyógyszerárban.
Fitos Ferencz gyógyszerár. N.-Károly.
Louis Ritz & Co. Hamburg.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Debreczeni Szőlő és Bortermelő Szövetkezet.

Van szerencsénk a t. közönség tudom-
ására hozni, hogy **Simonffy u. 2. sz. a.**
(városi bérházban) levő irodánkban, fajbo-
rainknak egy csoportját forgalomba hoztuk
és ajánljuk szives figyelmébe alanti

árjegyzékünk.

I. Asztali borok.

1 liter Kadarka (26 kr.)	52 fillér
1 " Aramon (26 ")	52 " "
1 " Kövidinka (28 ")	56 " "
1 " Mézes fehér (28 ")	56 " "
1 " Siller (30 ")	60 " "

II. Pecsénye borok.

1 liter Oiasz Rizling (32 kr.)	64 fillér
1 " " Veltelini (32 ")	64 " "
1 " " Tramini (32 ")	64 " "
1 " " Ezerjő (40 ")	80 " "

III. Csemege borok.

1/2 liter Muskotaly (30 kr.)	60 fillér
1/2 " Carbenet Felaszu (60 ")	1.20 " "
1 " 1900 évi Vörös Felaszu	(150 kr.) 3.00 " "
1/2 " Aszu (150 ")	3.00 " "

Üvegekért darabonként külön (8 kr.) 16 fil-
lért számítunk, melyeket azok visszahozása
alkalmával **ugyanazon árban visszafogadunk.**

A debreczeni

Szőlő és Bortermelő Szövetkezet

Simonffy utca 2. sz. városi bérház.

**Elsőrendű
sima szőlővesszők**

kaphatók

Kardos László

telepéről. Értesítés az üzletben.

chér erdélyi (bakar) 1000 darab	4 kor.
Olasz rizling	4 " "
Fehér chasselas csemege	6 " "
Piros " "	6 " "
Fehér " fontenebleau	8 " "
Muskotaly Alexandria	16 " "
Hamburg	16 " "
Passatutti	16 " "

A Beocsini Cementgyárak

egyedüli raktára és képviselője :

Stegmüller Árpádnál

Debreczen, Kölcsei utca 3.

„Legnagyobb raktár.”

Az **építési évad** megkezdődött, ajánlom
friss **portland** és **román cementemet** (idei
gyártmány.) Most érkezett **friss gipszet**, **el-
szigetelő lemezt**. Kőbányai sárga és piros
disztóglát, a legolcsóbb árak mellett, első-
rendű minőségben.

Vidéki megrendelések pontosan telje-
sítetnek. Telefon 254.

SZABADOS és ROSSI

vizvezeték és világítási
vállalat

DEBRECZEN

Piacz-utca 58.

Légszesz és vizvezetékek
CLOSETEK

és csatornázások,

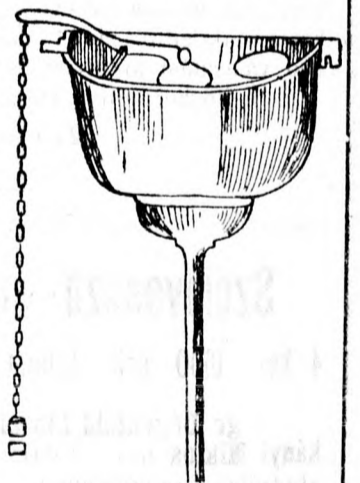
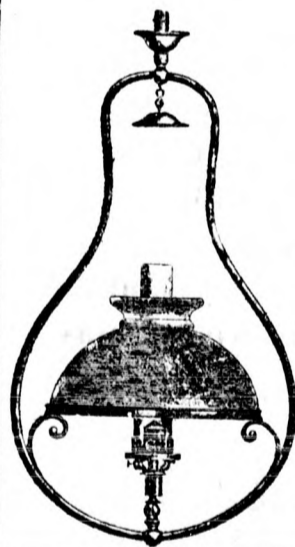
SZIVATTYUK

Füldőberendezések

és **Gőzfürdők**

stb. berendezésére.

Kőagyagsövek raktáron.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által aján-
lott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszer
üzletben, valamint gyógyszerárban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszerértára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)